

PODZIM KOMISAŘE RICCIARDIHO

Maurizio de Giovanni

DEN ZESNULÝCH

Maurizio de Giovanni

DEN ZESNULÝCH

MARIA SS. DEL SOCCORSO

Maurizio de Giovanni

DEN ZESNULÝCH

PODZIM KOMISAŘE RICCIARDIHO

NAKLADATELSTVÍ
EPOCHA

Vydáno na základě smlouvy se společností The Italian Literary Agency.

Copyright © Maurizio de Giovanni, 2010

Translation © Helena Schwarzová, 2019

Cover Illustrations © Žaneta Kortusová, 2019

Cover Art © Lukáš Tuma, 2019

Czech Edition © Nakladatelství Epoque, Praha 2019

ISBN 978-80-7557-183-0 (print)

ISBN 978-80-7557-694-1 (ePub)

ISBN 978-80-7557-695-8 (mobi)

ISBN 978-80-7557-696-5 (pdf)

Komisař Ricciardi

1. Bolest

Zima komisaře Ricciardiho

2. Prokletí

Jaro komisaře Ricciardiho

3. Místo pro každého

Léto komisaře Ricciardiho

4. Den zesnulých

Podzim komisaře Ricciardiho

5. *Per la mano mia*

Il natale del commissario Ricciardi

6. *L'omicidio Carosino*

Le prime indagini del commissario Ricciardi

7. *Vipera*

Nessuna resurrezione per il commissario Ricciardi

8. *Febbre*

Racconto contenuto nell'antologia Giochi criminali

9. *In fondo al tuo cuore*

Inferno per il commissario Ricciardi

10. *Anime di vetro*

Falene per il commissario Ricciardi

11. *Serenata senza nome*

Notturmo per il commissario Ricciardi

12. *Rondini d'inverno*

Sipario per il commissario Ricciardi

Kapitola první

Kdyby někdo šel kolem za svítání, které začalo poodhalovat obrysy věcí skrytých nocí a deštěm, spatřil by pod monumentálním schodištěm vedoucím na Capodimonte psa a dítě. Ale musel by být hodně pozorný, protože v nejistém světle brzkého rána byli sotva k rozeznání.

Seděli tam nehybně. Nevšímali si velkých studených kapek padajících z nebe. Seděli na kamenném schodě v ornamentálním výklenku téměř na začátku schodiště. Po schodech se valil proud vody plný větví a listí z lesního zámeckého parku.

Kdyby šel někdo okolo a zastavil by se, aby se kolem sebe lépe rozhlédl, pravděpodobně by se podivil, jak nepřetržitý proud vody plný odpadků bere ohled na psa a chlapce a protéká okolo nich, aniž by se jich – až na nějaké to náhodné cáknutí – dotknul. Výklenek poskytoval trochu ochrany i před deštěm. Jen srst na psově hřbetě se občas jako by od větru zachvěla.

Někdo by se mohl zeptat, co tam za studeného podzimního svítání pes s chlapcem v dešti dělají.

Dítě mělo šedavou barvu, mokré vlasy přilepené k hlavě, ruce v klíně a nohy mu visely pár centimetrů nad zemí. Hlavu mělo mírně nakloněnou a jeho oči bloudily ve snu či v myšlenkách. Pes vypadal, že spí s hlavou opřenou o tlapky. Měl promoklou srst s hnědými skvrnami, jedno ucho zvednuté a ocas podél těla.

Někdo by se mohl zeptat, jestli na někoho nečekají. Nebo jestli nepřemýšlejí o něčem, co se jim přihodilo a na co nemohou zapomenout. Nebo jestli nenaslouchají nějakému zvuku či jemné hudbě.

Teď déšť ještě zesílil v hustý liják, jako by se bouřil proti vycházejícímu slunci. Dítě a pes nereagovali. Vodní běsnění je

nechávalo lhostejnými. Z nosu chlapce a ze zdviženého ucha psa vytékaly studené pramínky.

Pes čekal.

Dítě už nesnilo.

Kapitola druhá

Pondělí 26. října 1931 – rok IX

Zavolali v půl sedmé, hodinu před skončením noční služby.

Ricciardimu nevadilo, když na něj přišla řada s noční službou. Většinou to byly klidné hodiny a mohl je věnovat čtení či příjemnému pospávání na gauči, který byl v místnosti vedle jeho kanceláře. A stávalo se zřídkakdy, že byl z odpočinku či přemýšlení vyrušen klepáním policejní hlídky, jež žádala jeho zásah.

Ke zločinům sice dochází v noci, ale jsou odhaleny ráno. Proto nebezpečnou hodinou je ta, kdy denní světlo pozvedá závoj nad nočními hanebnostmi.

Ricciardi se právě opláchl u umyvadla na konci chodby, když uviděl Maiona, jak se belhá po schodišti.

„Komisaři, samozřejmě nemohli počkat, až nám skončí služba. Volal nějaký pán z Tonda v Capodimonte. Říkal, že tam je mlékařka s kozou, co brečí.“

Komisař se nad tím zamyslel a přitom si utíral ruce.

„Teď nás volají, i když brečí mlékařky? A pak, kdo vlastně brečí, ona nebo koza?“

Ještě zadýchaný Maione od výstupu po schodech rozpřáhl ruce.

„Komisaři, vy si děláte legraci, ale tady lije jako z konve, a protože nám zbývá ještě hodina do konce služby, musíme v tom lijáku dojít až do Capodimonte. Je to vážná věc, vypadá to, že na tom monumentálním schodišti je mrtvé dítě. Našla ho právě ta žena, která scházela s kozou ze statku dolů, aby prodala mléko. Říkala, že je to její rajón, a tam uviděla nehybné dítě. Zatřásla jím, ale ono se nehýbalo. Tak požádala o pomoc v nejbližším domě a pán, co nám volal, byl jediný, kdo měl telefon. To snad není možný, nemohlo se to stát o dvě hodiny

později, aby se v dešti trmácel Cozzolino, který je mladý a horlivý, zatímco mě při troše vlhkosti berou záda a musím chodit celý zkrivený?“

Ricciardi už měl na sobě pršiplášť.

„Prostě stárneš. Nech toho a pojďme se podívat, o co jde. Třeba to je jen vtip, víš, že se lidem líbí policajti, kteří pobíhají sem a tam v dešti. Potom půjdeš domů a osušíš se.“

Cesta z policejního ředitelství na Capodimonte byla stejná, jakou chodil Ricciardi z práce domů. Pěkně dlouhá a v určitém bodě začala stoupat, až brala dech. Muselo se jít ulicí Toledo s jejími impozantními šlechtickými domy, přejít přes náměstí Carità a okolo kostela Svatého Ducha podél Národního muzea. Byla to taková dělicí čára mezi kopcem a údolím plným neprostupných uliček Španělské čtvrti, přístavu a čtvrti Sanità. Uliček kypících životem a bolestí, radostí a chudobou.

Ricciardi o tom stále přemýšlel, každé ráno a každý večer, když na sobě cítil podezíravé pohledy těch, kteří museli utajovat způsob, jakým si vydělávali na živobytí. Tato ulice prozrazovala o městě mnoho. Říkala vše.

A každým ročním obdobím se měnila. Nabízela žhavý obraz léta, kde pod sluncem hnila špína nebo voňavý obraz jara s prodavači ovoce a květin, kteří vystavovali své zboží na oči bohatým; nebo falešnou zimní pustinu s pochybnými obchody, které se před neutuchajícím ledovým větrem přemístily do přízemních prostorů podél ulice.

Teď ve vlhkém podzimu byla ulice přerušována četnými potůčky stékajícími z postranních uliček, které přinášely odpadky a špínu z dalekého kopce do nedosažitelného moře.

Maione ve snaze uchránit si boty poskakoval, aby se vyhnul větším loužím.

„Zabije mě. Moje manželka mě zabije. Neumíte si představit, komisaři, jaká se z ní stane saň, když musí čistit boty od bláta

a špíny. Já jí říkám, ať to nechá být, že si je vyčistím sám. Ale ona ne, říká, že ona je manželka praporčíka a že tedy jeho boty musí čistit ona. Tak jí říkám, proč u toho dělá takový humbuk? A ona, že prý je sice vyčistí, ale že mám dávat větší pozor.“

Při chůzi se Maione snažil chránit sebe a Ricciardiho před deštěm velkým černým deštníkem. Komisař – jako obvykle – neměl klobouk a ani nevypadal, že by si počasí všímal. Maione tak snadno přešel na jiné téma:

„Já vám, komisaři, nerozumím. Neříkám deštník, i když po třech dnech deště by nebyl od věci, ale chápu, že to je otrava nosit ho s sebou. Ale proč si nechcete vzít alespoň klobouk?

Vy jste mladý, ale věřte mi, že až budete v mém věku, každá dešťová kapka se změní v bodnutí do hlavy.“

Ricciardi šel rychlým krokem, ruce měl v kapsách přšipláště a pohled upřený před sebe.

„Vždyť víš, že klobouk nesnáším. Bolí mě z něho hlava. Já pocházím z hor, zima a vlhko mně nevadí. Nedělej si o mě starosti. Raději se starej o tvé bolesti a aby sis neušpinil boty.“

Došli na místo, které Ricciardiho tížilo. Byl to most, jež Bourboni nechali postavit, aby se dalo dostat do Královského paláce, aniž by se muselo projít jednou z nejnebezpečnějších čtvrtí – Sanità. Z nějakého nevysvětlitelného důvodu se od té doby vysoký viadukt, most bez řeky, jehož pilíře se zabořovaly do uliček pod ním, stal místem sebevražd. To, čemu Ricciardi říkal Záležitost – bolestné prokletí vnímat poslední myšlenky zemřelých násilnou smrtí, ho u mostu nesnesitelně tížilo. Vždy tam byl alespoň jeden přízrak připravený podívat se na Ricciardiho, když okolo něj přecházel, a sdělit mu svá poslední slova, s kterými musel opustit tento svět z masa, kostí a krve. Takový pozdrav na rozloučenou pro jediného adresáta: pro něj.

Toho deštivého rána svým vnitřním pohledem zřetelně rozeznával dva dospívající, kteří stáli na okraji mostu a drželi

se za ruce. Mladík měl zlomený vaz a hlavu měl otočenou dozadu, jako by ji měl nasazenou obráceně. Šeptal: „*Bez tebe ne, bez tebe nikdy.*“

Dívka měla promáčknutý hrudník a její tvář pádem prakticky zmizela. Z krvavého seskupení, ve které se změnil její obličej, zaznívala myšlenka: „*Nechci umřít, jsem mladá, nechci umřít.*“

Ricciardi se zamyslel nad tím, že láska možná způsobila více obětí než válka. Tedy vlastně *bez možná*.

Na stejném okraji, ale více vpředu byl starý tlustý muž s proraženou lebkou. Říkal: „*Nemůžu vám to vrátit, nemůžu.*“ Dluhy, pomyslel si komisař a zrychlil, přičemž za sebou nechal zadýchaného Maiona. Další nevyléčitelná nemoc. Bože, jak byl z toho unavený. Stále to samé, stále stejné věci.

Konečně dorazili do Tonda v Capodimonte, z kterého vedlo monumentální schodiště. Dostali se tam s nemalými potížemi, protože poslední část ulice se změnila v divokou řeku plnou větví a listů a museli jít proti proudu. Maione si už přestal dávat pozor na boty a nasadil ponurý a tichý výraz. Ricciardi měl před sebou ještě přízraky sebevrahů a byl ještě ponurejší.

U schodiště se shromáždil malý dav lidí. Clona z deštníků nedovolovala pohled na to, co bylo k vidění. Při příchodu Maiona, Ricciardiho a dvou policejních hlídek se sročení okamžitě rozptýlilo. Maione se ušklíbl:

„Jako obyčejně. Jak přijde policie, tak jediná věc silnější než zvědavost je strach z toho, aby se do toho někdo nezapletl.“

Ricciardi hned spatřil dítě sedící na kamenné lavici pod levým opěrným sloupem. Bylo malého vzrůstu, jeho nohy nedosahovaly na zem a bylo promočené. Z vlasů mu stékala voda a máčela ošuntělé oblečení, z kterého bylo patrné, že to bylo dítě ulice. Na nohou mělo dřeváky a jasně viditelné omrzliny. Fialové rty a pootevřené oči se dívaly do prázdna.

Ricciardi byl šokován rukama dítěte, byly volně složené v klíně jako dva mrtví ptáčci. Byly bílé, mnohem světlejší než pleť na nohou promodralých zimou. Na komisaře působily jako symbol kapitulace a nedůvěry. Instinktivně se kolem sebe rozhlédl a neviděl žádné stopy po přízraku. Takže dítě muselo zemřít bez násilí, možná zimou, hladem nebo nemocí. Opuštěné, pomyslel si, zanechané samo sobě, nečasu, násilí a samotě. Nemělo na vybranou.

Pokud něco nesnášel, tak to byly mrtvé děti. Pocit promarnění, odříkání a ztracených příležitostí. Ricciardi četl v nějaké knize na univerzitě, že úroveň národa a civilizace se pozná z toho, jak pečuje o děti. Toto město z toho tedy nevycházelo dobře.

Maione ho vytrhl z myšlenek: „Než jsme odešli z policejního ředitelství, nařídil jsem, aby zavolali do nemocnice jak pro soudního lékaře, tak pro vůz na odvoz těla. Budou tu každou chvíli. Táhle vzadu je mlékařka, ta s tou kozou na vodítku. Chcete s ní mluvit? U ní stojí majitel telefonu, ten pán s deštníkem. Řekl jsem mu, že ho nepotřebujeme, že může jít, ale on se nehnul z místa. Zavolám je sem?“

Mlékařka měla sklopené oči a pod šátkem uvázaným pod bradou se jí chvěly rty. Byla mladá, skoro dítě. Jednou rukou držela kozu na provaze, druhou rukou držela bandasku na mléko. Nesouvisle vyprávěla, zadržávajíc se zimou, strachem a rozpaky, že scházela opatrně po schodišti dolů, aby obešla svůj obvyklý okruh a prodala mléko, když sebou koza náhle trhla. Byl tam pes. Ležel na začátku poslední rampy schodiště a vrčel.

„Táhle je, vidíte ho? Když jsem se vrátila tady od pána, abych vás zavolala, přesunul se a potom zůstal stále tam.“

Asi dvacet metrů od sebe uviděl Ricciardi sedět nehybně jako socha psa na zadních nohou, pozorně je sledoval. Byl to takový oříšek, kterých se vídají desítky. Měl bílou srst s hnědými skvrnami, špičatý čumák a jedno ucho zvednuté.

Dívka pokračovala ve vyprávění. Nejdříve se snažila zjistit, jestli dítě spí nebo je mu zle, a pak běžela do nejbližšího domu a zavolala pana účetního Caputa, který byl jejím zákazníkem. Vyšňořený muž středního věku, nízké postavy a s brýlemi se zlatými obroučkami udělal krok dopředu a nadzvedl si klobouk.

„Komisaři, když dovolíte, jsem účetní Caputo Ferdinando. K vašim službám. Tady to děvče se jmenuje Caterina a chodí sem obden. Já snáším jen kozí mléko, to kravské mi vadí, je mi po něm špatně celý den. No a dnes ráno tady Caterina příběhla do domovního dvora a začla křičet: ‚Pomoc, poběžte, poběžte, na schodišti je dítě a nereaguje.‘ Já jsem se akorát vzbudil, byl jsem ještě v noční košili, běžel jsem k oknu...“

Maione našťavaně zasupěl: „Dobře, pane účetní, pojďme k věci. Nás, se vši úctou, nezajímá, jak spíte oblečený. Tak co se stalo, když jste šel dolů?“

„Ne, praporčíku. Copak bych šel dolů v noční košili a s čepcem na hlavě? Ne, řekl jsem tady děvčeti, které se jmenuje...“

„... Caterina, to jsme pochopili a tady policista, který se jmenuje Antonelli... to napsal i do záznamu.“

Účetní se dotčeně podíval na Maiona: „Co je, praporčíku, děláte si ze mne legraci? Já jsem chtěl být přesný kvůli vám. Zkrátka to děvče přišlo nahoru a já jsem zavolał na policejní ředitelství. To je vše.“

Ricciardi zatřásl rukou.

„Dobře, dobře, děkuji vám oběma. Policejní hlídka si zapsala vaše jména a adresy, kdybychom vás potřebovali, zavoláme vás. Ale nemyslím si. Můžete jít.“

Když zůstali sami, přiblížili se k mrtvému tělu. Ricciardi se divil, že touto dobou žádný příbuzný či známý tak malé dítě, které nepřišlo domů, ještě nehledá. Maione se shýbl a pozorně si prohlížel mrtvého.

„Komisaři, musíme zjistit, jestli toto dítě vůbec nějakou rodinu mělo. Oblečení vypadá vytažené z odpadků, podívejte se.

Kalhoty jsou tak široké, že provaz, který je drží v pase, musel být dvakrát omotaný. A košile je z pytloviny. Podívejte se na dřeváky, nechráněná chodidla v takové zimě. To bude kluk ulice bez domova, věřte mi. Bez přátel a bez rodiny.“

Ricciardi se otočil na psa, který polehával pár metrů od nich a nespouštěl je z očí.

„Možná rodinu ne. Ale alespoň jednoho kamaráda měl. Škoda, že nám nemůže nic říct. Ah, konečně se k nám blíží veřejné zdravotnictví. Teď se možná dozvíme něco více o smrti našeho malého samotáře.“

Kapitola třetí

Veřejné zdravotnictví ztělesňoval doktor Bruno Modo, který poskakoval ve vodě, přičemž se potýkal s náročným úkolem příliš se neumokřit a současně držet v ruce deštník, koženou brašnu a list papíru. Hned jak uviděl Ricciardiho a Maiona, bojovně se k nim vydal.

„Vy, no jo. Nebylo pochyb. Když volají brzy ráno, když si člověk akorát usušil kalhoty umokřené cestou do práce, potom se brodit dva kilometry v téhle proklaté řece, které říkáte ulice Nuova Capodimonte, kdo jiný to mohl být? Veselý Ricciardi a jeho hubený panoš, vznešený praporčík Maione. Praporčíku, nechcete už nechat těch jmenovitých žádostí? Čtete tady: Žádáme okamžitou přítomnost doktora Moda Bruna. Copak nějaký jiný doktor vám není dobrý? Musíte volat jenom mě?“

Maione naznačil uštěpačný úsměv:

„Ne, doktore. Věc se má tak, že tady komisař je spokojený, jen když jste tady vy. Má důvěru pouze ve vás. Když přijde ten mladý doktůrek, tak nějak z toho nemáme takový uspokojivý pocit. Jak zacházíte s mrtvolami vy, tak s nimi nezachází nikdo. Tak voláme vždy vás. Copak nejste rád, že nás vidíte?“

Modo se obrátil k Ricciardimu, mávaje naoko výhružně fonogramem s předvoláním Moda:

„Já jenom čekám, až mi přijde váš fonogram. Ten, co bude říkat: Nalezení dva policisté roztrhaní na kousky fašisty. Kéž by! V tu chvíli se zapíšu do strany i já.“

Ricciardi nezměnil svůj výraz, ale bylo zřejmé, že se bavil.

„Nepřemýšleli jste vy dva někdy o tom, dát se na varieté? Komická předehra v Salónu Margherita, doktor a praporčík, tralala. Tak co, pustíme se do vyšetřování, ať můžeme ven z té

vody? Stejně na první pohled na mrtvém těle nevidím žádné stopy po násilí.“

Modo se zatvářil dotčeně:

„Aha, tak teď rozhoduješ ty, jestli jsou tam stopy násilí či nejsou. Když už jste mě sem přivolali a mám mokré spodky až po kolena, tak se na to pořádně podíváme. Kde je tělo? Ah, tady. Je to klučičk, bude mu sedm osm let. Jaká škoda.“

Začal obcházet okolo dítěte, opatrně nadzvedl jeho oblečení a jemně se dotýkal jeho rukou a nohou. Ricciardi pozoroval psa, který se zvedl a měl nyní obě uši nahoru, jako kdyby čekal na zavolání. Nicméně to vypadalo, že vnímal Modovu jemnost, a přestože byl stále ve střehu, nepohnul se z místa.

Doktor kontroloval polohu mrtvého těla. Sehnul se, aby ohmatal chodidla a prohlédl si obličej. Dělal si poznámky na zadní stranu fonogramu. Maione zatím nad doktorem držel deštník a snažil se odhadnout jeho rychlé pohyby.

Nakonec se Modo přiblížil k Ricciardimu, přičemž si utíral ruce do kapesníku.

„Tak, mrtvola je ztuhlá a studená, podle mě zemřel včera večer nebo v noci. Máš pravdu, nejsou na těle patrné známky násilí, alespoň ne smrtelné. Staré modřiny, nějaké to škrábnutí, ale nic, co by souviselo se smrtí. Sedí, protože je opřený o zeď, jinak by býval spadl. Podle mne mu je sedm let, ale mohlo by mu být i více. Tyto děti jedí velmi málo, jsou neduživé a zůstanou pár velikostí pozadu oproti jejich věku. Může mu být třeba deset či dvanáct. To budeš muset odhalit ty.“

Ricciardi se ho zeptal: „Jsi si jistý hodinou smrti?“

Modo pokrčil rameny.

„V této zimě a v tomto dešti si člověk nemůže být jistý. Rohovka je už matná, zakalená a myslím, že po stranách zornice je černo. Hypostaze, tedy červené skvrny z překrvení můžeš vidět na pravé straně krku, pravém ušním boltci, pod stehny

a na nohou jako punčocháče. Vidíš? Když zatlačím na kůži, prsty nezbělají. Mrtvola zůstala v této pozici dlouho.“

„A příčina smrti? Žádné násilí, dobře. Ale jak zemřelo?“

Modo se díval na dítě a chvíli mlčel.

„To ti neumím říct. Vypadá to na obyčejnou zástavu srdce. Říkal jsem ti, že tyto děti jsou slabé a podvyživené. Každé nachlazení se změnilo v zápal plic. Nemají léky, nikdo se o ně nestará. Je to už třetí případ tento měsíc. Jedno dítě našli na nádraží, mělo tak vystouplá žebra, že se na něm dala studovat kostra, aniž by se muselo otevřít tělo. Další, v Sant’Eframu, bylo tak vyhladovělé, že spadlo uprostřed ulice a přejelo po něm auto, jako by to byl uzlíček hadrů. Je to hrozné, já vím. Ale to je jen jeden z efektů chudoby tohoto města, které je v očekávání zářivé budoucnosti.“

Maione potřásl hlavou.

„Mně tyto děti působí takový smutek, doktore. Dříve si každá rodina jedno takové dítě brala a říkali jim děti Panny Marie. A zacházelo se s nimi i lépe než s ostatními. Říkalo se, že přinášejí štěstí. Ale teď v téhle obrovské bídě, kdo si může dovolit živit dalšího jedlíka?“

Modo si nenechal ujít příležitost a přešel na své oblíbené téma:

„Ale neříkají všichni, že žijeme v dokonalé vlasti? Čtete noviny, praporčíku, a dočtete se o oslavách, recepcích, spuštění lodí a vojenských přehlídkách. O návštěvách princů a králů, o jásajícím a tleskajícím davu. Ale vy, já a tady náš přítel Ricciardi víme dobře, že je všechno jinak. Že neznámé děti, jako je toto, umírají na ulici hladem.“

Ricciardi zvedl ruku.

„Smilování, Bruno. Prosím tě, dnes ráno bez politiky. Jsem vyřízený. Velkou část noční služby jsem strávil vyplňováním protokolů a tento režim a byrokracie mě štvou víc než tebe. Ale myslím, že díky té tvé posedlosti fašisty a Mussolinim se dostaneš do problémů, vážných problémů.“

Modo si projel rukou husté, bílé vlasy a nasadil si klobouk. „No a co? Myslíš, že v mém věku mám strach říct, co si myslím? Po tom všem, co jsem ve válce udělal pro vlast? Odpovím ti, jako odpovídají oni. Je mi to jedno!“

Ricciardi potřásl hlavou.

„Nechápeš to. Tedy spíše děláš, že to nechápeš. Lidé jako ty dělají pro lid mnoho. Jsi nejlepší doktor, kterého znám. A nejen proto, že tomu rozumíš a jsi dobrý, ale máš soucit. Předtím jsem tě pozoroval, jak jsi zkoumal mrtvolu toho ubohého chlapce. Dělal jsi to s úctou, jako by byl ještě živý. Myslíš, že by pro něj, pro nás bylo lepší, kdyby člověk jako ty, kterých je tak málo, zmizel z oběhu kvůli nějaké větě, či dokonce jednomu slovu vyslovenému na špatném místě ve špatné chvíli? Není lepší snažit se měnit věci den po dni?“

Maione dodal zpod deštníku:

„Komisař má pravdu, doktore. Já ale teď musím splnit mou povinnost a udat vás. Za pět minut jdu na to. Tak vás pošlu do vyhnanství na teplé a suché místo, a ještě vám tím prokážu i laskavost.“

Modo vyprskl smíchy a kývl na dva zřízence z márnice, kteří přišli s ním.

„Nedá se nic dělat, a já hlupák stále zkouším vést vážný rozhovor s policajtama. To je, jako bych mluvil k páru volů, s jediným rozdílem, že ti by přinejmenším dělali, že mě poslouchají, a nedělali by hloupé vtipy. No dobře, tak já jdu do pitevny, kde se mrtví alespoň nesnaží být vtipní. A pošlu toto ubohé dítě na hřbitov, aby alespoň ono našlo pokoje.“

Děšť byl jemný, vypadal jako mlha. Zřízenci naložili mrtvé tělo, přičemž měli mírné potíže s natažením ztuhlých kloubů. Ricciardi je viděl odcházet směrem ke kočáru taženému starým, černým koněm, celým lesklým od deště. Hlava dítěte se pohupovala a podél krku mu stekl potůček vody. Ricciardi si bezděčně vybavil v paměti jehňátko, s kterým si jako malý

hrával. Správce hospodářství ho obětoval na velikonoční oběd. Stejně se pohupující hlava, stejná něžná šije. Dvě bezbranná stvoření. Dvě oběti.

Do strašidelné atmosféry zahalené smrtí a mlhou pes jednou krátce zavyl. Ricciardimu přeběhl mráz po zádech.

Najednou zavolal na Moda, který odcházel společně se zřízenci.

„Bruno, poslouchej, musíš mi udělat jednu laskavost. Neodvážejte ho na hřbitov. Vezmi ho na pitvu. Chci vědět přesně, na co zemřelo.“

Modo se na něj překvapeně podíval.

„Jak na co zemřelo? Řekl jsem ti to, na srdeční zástavu. Tyto děti prakticky nemají imunitní systém, mohlo zemřít na cokoli. Proč do něj chceš ještě vrtat? A pak, neumíš si ani představit, kolik toho na mě v nemocnici čeká! V tomhle počasí dva z pěti kolegů jsou nemocní a přichází neustále lidé se záněty průdušek, zápalý plic, pohmožděninami od pádů a nehod.“

Ricciardi mu položil ruku na rameno:

„Prosím tě, Bruno. Nikdy po tobě nic nechci. Udělej to pro mě, osobní laskavost.“

Modo zabručel:

„To není pravda, že po mně nikdy nic nechceš. Abych byl přesný, jsi neskutečný otrava. Ale dobře. Prokážu ti tuto laskavost. Ale nezapomeň, že mám u tebe taky jednu.“

Ricciardi se ušklíbl, což vzdáleně připomínalo úsměv.

„Dobře, máš to u mě. Když dostanu na stůl zatykač na tebe, půjdu pro tebe oklikou, obejdu celé město, abys měl čas navštívit naposledy nevěstinec, kam se chodíš rád bavit.“

Doktor se zasmál.

„Víš, že děvky v tomto městě beze mne nemůžou žít, co? Kluci, zastavte se, změna adresy. Doneste to dítě na pitevnu. Je to můj klient.“

Když kočár odjel, Maione se přiblížil k Ricciardimu.

„Komisaři, tentokrát jsem vás nepochopil. Netrpělo to dítě už dost? Stojí za to ho týrat, i když je mrtvé a nemělo na těle žádné stopy?“

Ricciardi zůstal ticho. Pozoroval psa, který skupinku nespustil z očí a zůstal tam, i když kočár s mrtvým tělem odjel. Pokrčil rameny.

„Co ti mám říct, Maione. Nepřišlo mi to správné, poslat ho pod zem, aniž bychom věděli, jak zemřelo. Pojd', vrátíme se na policejní ředitelství a konečně uzavřeme tuto noční službu.“

Kapitola čtvrtá

Navzdory svým zvykům byl náměstek Angelo Garzo v práci již ve čtvrt na devět. To uvedlo Ponteho, policistu povýšeného na osobního asistenta náměstka, do krize.

Povýšení? Ponte silně pochyboval o tom, že se jednalo o povýšení. Jistě, plat se mu o nějakou tu liru zvýšil, což mu usnadňovalo vyjít v klidu s penězi do konce měsíce. Nemusel už také vycházet na policejní hlídky a vystavovat se špatnému počasí, což mu vyhovovalo při všech těch bolestech a neduzích, které pocházely hlavně z vlhkého počasí, právě jako v těchto posledních dnech. V neposlední řadě mu jeho nové postavení vysloužilo závistivý respekt kolegů, kteří rozpoznali hlavní příčinu nové pozice v jeho sklonu k donašečství a drželi se od něj daleko.

Za to ale Ponte musel snášet náladu nadřizeného, která byla nejproměnlivějším elementem, jenž se v přírodě vyskytoval. Chvilé bezdůvodné euforie se střídaly s ponurými depresemi, během nichž musel chudák Ponte z výrazů náměstka vytušit, co chtěl. Povýšená laskavost, která následovala například po veřejné pochvalě ředitele, byla vystřídána vznětlivou špatnou náladou, během níž se Pontemu vyplatilo zmizet, protože se na něm náměstek vždy vybíjel nezapomenutelnými výčitkami.

A toto byla nejhorší doba, co si pamatoval. Věci se měly takto. Před měsícem dorazila telegrafická zpráva z ministerstva vnitra, že duce se rozhodl mít proslov k národu právě z Neapole. Návštěva ministerského předsedy, samozřejmě v doprovodu dalších vysokých funkcionářů, se měla uskutečnit 3. a 4. listopadu. Očekávala se maximální spolupráce místních vládních úřadů, pochopitelně v prvé řadě policejního ředitelství a prefektury.

Ponte četl jako první tuto zprávu, kterou mu donesl telegrafista policejního ředitelství, aby ji hned předal řediteli. Ale protože si byl vědom, že by ho Garzo zaživa stáhl z kůže, kdyby ho o takto důležité věci neinformoval jako prvního, běžel hned do náměstkovy kanceláře.

Ponte nezapomene jen tak snadno na reakci jeho nadřízeného. Nejdříve zbledl, potom zrudl, potom znovu zbledl a vytvořily se mu velké červené skvrny na čele a krku. Vyskočil ze židle a zpráva mu vypadla z třesoucích se rukou. Upřeně se na ni díval, něco nesrozumitelně mručel, potom se sesunul na židli a nejasně naznačil Pontemu, aby ji zanesl řediteli.

Od té doby se Garzo stával každým dnem nepříjemnějším. Na hodiny se zavíral ve své kanceláři terorizovaný z případné inspekce, kontroloval a překontroloval protokoly z předchozích měsíců. Jindy zase vtrhl do vrátnice a vysokým hlasem křičel, že je nehorázné, s jakým lajdáctvím je vše vedeno. A nyní přicházel do práce hned po svítání, když si chudák Ponte chtěl uvařit cikorku a vykouřit si v klidu jeden doutník. Podíval se na kalendář. Ještě dalších 8 dní bude opravdu nesnesitelných.

Garzo se počtvrté za půl hodiny podíval na kalendář. Pomyšlel si, že dalších 8 dní v napětí nevydrží. Duce. Duce osobně, Velký velitel, vůdce národa. Muž, ke kterému všechen italský lid vzhlížel s bezmeznou důvěrou, bude zde, možná i v jeho kanceláři přímo před ním. A možná se na něj usměje a podá mu ruku. Po tisíci od doby, co četl telegram z ministerstva, se mu udělalo špatně. Bezpečnost duceho zajišťovaly armáda a tajná policie, alespoň toto mu nepřislušelo. Ale ředitel policejního ředitelství se vyjádřil jasně. Pořádek a chod policejního ředitelství, jakož i celého města obecně, byl na něm.

Prostě záleželo jenom na něm a pouze na něm, jestli duce, ministr a ostatní funkcionáři z Říma shledají Neapol dokonalým

fašistickým městem bez zločinů a ohavností. A on byl rozhodnut postupovat tak, aby město působilo právě takovým dojmem.

Po tisíckrát otevřel kapesní zrcátko a zkontroloval si knír, poslední nápad jeho manželky, aby z něho nevyčnival ani jeden vous. Energická a despotická manželka jasně řekla, že fyzický vzhled byl důležitou vizitkou k postupu v kariéře. Ona tomu rozuměla. Její strýc šel do důchodu jako prefekt poté, co zdolal veškeré stupně ministerské kariéry.

Garzo věděl, že příliš nevyčnívá ve vyšetřování zločinů. Vždy se mu hnusila mentalita zločinců a nechtěl si se zločinci špinit ruce. Ale naopak zářil ve schopnosti udržovat vztahy, kde se řídil zdravou zásadou být silný ke slabým a mírný k silným. Dokázal se tak vyhnout aktivní službě a zaujmout velitelskou roli, kde uplatnil své organizační schopnosti. Uměl rozpoznat problémy a uměl se jim vyhnout tím, že vyloučil jejich příčiny a opatrně je odstranil.

Uvažoval, jaké byly nyní problémy? Co se mu mohlo postavit do cesty před veřejnou pochvalou duceho, uznáním ministra a vděčným objetím ředitele policie? Myšlenky ho hned dovedly k Ricciardimu a jeho ironickému pohledu.

Pro návštěvu duceho byla vhodná chvíle. Neprobíhala žádná vyšetřování, nebyly žádné nevyřešené případy, žádné nepokoje. Také jednou probíhalo vše hladce. Tak co ho znepokojovalo?

Ricciardi byl dobrý, to bylo nepopíratelné. Vyřešil komplikované případy, některé opravdu nepochopitelné. Garzo řekl jednou své manželce, že to Ricciardimu šlo, protože byl sám uvnitř zločincem a přemýšlel stejně jako delikventi, které dopadl. Ale mimo tohoto hodnocení, kterým si nebyl ani on sám jistý, přetrvával fakt, že Ricciardi byl pro něj nezvladatelným, nepolapitelným a nepochopitelným. Žil se svou starou chůvou. Neměl žádné zlozvyky, přátele ani žádnou ženu. *Muž bez neřestí*, pomyslel si Garzo, *nemůže mít ani velké ctnosti*. A pak ty oči, ty neklidné zelené oči průhledné jako sklo, a víčka, která

nikdy nemrkala. Ty vyzývavé oči, které člověka stavěly před jeho horší já, které nechtěl raději znát, které ani nevěděl, že má. Garzo se zatřásl.

Teď tu byla ta věc s vdovou Vezzi. To byla další komplikace. Náměstek si neuměl vysvětlit, jak taková krásná, bohatá a vážená žena s důležitými známostmi (dokonce slyšel o samotného duceho dceři) projevovala zájem o někoho takového, jako byl Ricciardi.

Chodila za ním na policejní ředitelství bez ostychu či studu. A čím více vypadal Ricciardi bez zájmu, tím více se o něj ucházela. Její přítomnost a sociální postavení, které po jejím přestěhování do Neapole zaujímala, následně tvořily komisaři ochranu. *Ochranu?* zeptal se sám sebe Garzo. *Ano, ochranu.* Protože bez ní by se Ricciardiho s radostí zbavil. Poslal by ho vyšetřovat někam jinam, do nějaké provinční vesnice, daleko od policejního ředitelství a od jeho kariéry.

Chystal se srovnat nepoužité soudní svazky, které zdobily jeho knihovnu, podle barev obalů, aby lépe ladily s barvou koberce. Ale necítil se klidným. Ricciardi mu způsobí problémy, cítil to.

Ale když se nad tím hlouběji zamyslel, zájem vdovy Vezzi o Ricciardiho se mu mohl hodit. Říkalo se, že ta žena chce uspořádat v jejím novém neapolském bytě uvítací oslavu u příležitosti návštěvy duceho. Kdoví, zamyslel se, třeba díky své pozici se mu podaří nechat se pozvat a možná dokonce na sebe upozornit. Slyšel, že duceho dcera Edda byla jeho oblíbenkyní a měla na otce velký vliv. Třeba by jí mohl být sympatický a mohl by tak docílit jisté pozornosti.

Už se viděl jako ředitel policie v hlavní lóži divadla San Carla, jak přívětivě zdraví rukou nejvýznamější osobnosti města. Usmál se při myšlence, že může obrátit ve svůj prospěch přítomnost takového otravy, jako je Ricciardi.

Euforicky naladěný zavolal: „Ponte!“

Kapitola pátá

Lívie Luciani, vdova po Vezzim, si libovala, že její nový neapolský byt se začíná krásně rýsovat. A přesně tak, jak si to představovala, když se rozhodla přestěhovat se do Neapole.

Byl to první domov opravdu její, jenom její. Odešla z bytu jejích rodičů, potomků urozené a bohaté rodiny z Jesi, aby studovala v Římě zpěv u jedné tety. Na počátku její slibné pěvecké kariéry, když její krásný kontra altový hlas začal být známým a ceněným, potkala Arnalda, jednoho z největších tenorů století, a vdala se za něj. Takže teď to bylo poprvé, co si vybrala a zařizovala byt jenom pro sebe.

Možná nezůstane sama dlouho, pomyslela si s úsměvem, když upíjela kávu. Snad někdo dříve či později zaplní její postel, její byt a její život. Třeba někdo se zelenýma očima.

S námahou vrátila svou pozornost k tomu, co musí dnes udělat. Byt si vybrala v centru s pomocí Ricciardiho, kterého požádala o radu. Jako obvykle si dával velký pozor, aby vůči ní nenesl žádnou odpovědnost. Ale ona vkládala naději v čas. Byla si jistá, že dříve či později si Ricciardi přirozeně uvědomí, že ona je ta správná, která ho vytáhne z té divné kalné samoty, v níž umíněně žil.

Místo pěkného kopečku na Posillipu, odkud bylo vidět záliv, nebo nové výstavby na Vomero plném zeleně a čerstvého vzduchu se rozhodla pro elegantní byt v ulici Sant'Anna dei Lombardi blízko ulice Toledo. Líbilo se jí bydlet v centru, kde byla divadla, kavárny a možnost procházet se nejvybranějšími obchody a starými kostely.

Zamilovala se do toho města ještě dříve než do Ricciardiho. Zbožňovala jeho veselost, schopnost měnit tvář a barvy podle ročních období, bandy kluků, kteří se zavěšovali na řinčí-

cí tramvaje. Užívala si neustálé muziky a toho, že v jakoukoli dobu za jakýchkoli okolností se našel někdo, kdo z plna hrdla či potichu zpíval. Libovala si v jídle a pěkném počasí, které ale umělo být i vrtošivé jako v těchto deštivých dnech. V tomto městě neuměla být smutná.

Kamarádky z Říma jí telefonovaly skoro každý den a ptaly se jí, co je v Neapoli tak pěkného, že se rozhodla dokonce se tam přestěhovat. S úsměvem si pomyslela, že ve skutečnosti byly jen zvědavé, jaký byl pravý důvod jejího přestěhování.

Lívie byla středem společenského života vysoké společnosti hlavního města. Bylo opravdu vzácné, že tak pěkná a přitažlivá žena byla díky své sympatii oblíbená i u dam této společnosti, které měly často sklony k nenávisti a strachu, že by jim jiná žena mohla odloučit manžela. Ale ona se svou extrovertní a upřímnou povahou lhostejně proplouvala mezi pomluvkami a klepy, až nakonec okouzila všechny, jak muže, tak ženy.

K některým osobám ji vázalo opravdové přátelství. Jedna z nich byla Edda, nejoblíbenější dcera duceho. Bylo jí trochu přes dvacet, tedy o deset méně než Lívii. Byla to náladová a rozmarná mladá žena, ale přilnula k okouzující ženě, která jí byla modelem elegance a vysoké úrovně. Měly se rády, a když to státní povinnosti Eddě dovolovaly, telefonovala Lívii a vedly spolu dlouhé a zábavné rozhovory. To byl také jeden z důvodů, proč chtěla doprovodit otce na jeho návštěvě Neapole, ačkoli zanedlouho odjížděla do Číny, aby doprovázela svého manžela, kterého si vzala před rokem, na jeho diplomatické cestě.

Lívie dostala nápad uspořádat recepci pro několik pozvaných. Takové oficiální otevření nového bytu společenskému životu a aby své přítelkyni ukázala, že Neapol není to chaotické, vykřičené a nebezpečné město, jak ho někteří rádi líčili.

Ne že by bylo jednoduché hostit doma duceho dceru. Přinášelo to rozsáhlá bezpečnostní opatření a pozornost všech

urozených rodin a politické scény. Ale bude zábavné otevřít pokoje elegantním lidem a pozorovat jejich způsoby chování jistě povýšené honorace, s kterou se poslední dobou setkala v divadlech.

Chodila tam sama, nechtěla být doprovázena jen tak někým. Nebude jí jistě chybět příležitost si vybrat. Skoro denně jí služebnictvo doručovalo velké pugety květin, jak anonymní, tak s vášnivými vzkazy s neznámými podpisy. Vstala, utáhla si v pase hedvábný župánek a postavila se před zrcadlo. Dívala se na jemnou postavu, snědou pleť, tmavé vlasy a černé oči. *Má krása*, pomyslela si. *Kolik škody nadělala má krása mně a ostatním?*

Byla to její krása, co okouzila Arnalda, přízemního muže zvyklého mít vše, čeho si zachtěl. Byla to její krása, co pobláznila hlavu jejím dvěma odmítnutým ctitelům, kteří se dokonce utkali v souboji před několika lety. Byla to její krása, jež jí bránila v prostém přátelství s muži, kteří se dříve či později pokoušeli ji získat.

A nyní, kdy poprvé chtěla ona upoutat muže, kdy ho chtěla získat a mít ho po svém boku, právě on vypadal, že je schopný jí odolávat. Lívie cítila, že Ricciardimu není lhostejná, naopak. Cítila napětí, tiché chvění jeho těla, když se k němu přiblížila, ale bylo tam něco, co ho brzdilo, co ho drželo od ní daleko.

Jednou jí řekl, že má někoho v srdci. Že existuje jiná žena v jeho myšlenkách. Tak se ho zeptala, jestli je ženatý či zasnoubený. A on smutně zakroutil hlavou.

To měnilo všechno, pomyslela si, přičemž se vynořila z propasti zoufalství, do které se před chvílí pomalu propadla. Nebyl ničím, byl volný, a tudíž mohl být její. Kdyby někoho měl, nechala by ho jít. Příliš často musela trpět nevěrou, odchody a ponížením od manžela, než aby byla schopná do stejné situace dostat jinou ženu. Ale když byl ten podivný, fascinující komisař volný, pak nebylo nic špatného v tom, začít se strategií dobývání.

Strategie? Dobývání? Lívie se usmála do zrcadla, byly to termíny používané ve válce, ne v lásce. *Ale koneckonců*, pomyslela si, *není snad láska válkou?* Spíše snad honem než válkou, ale to na věci nic neměnilo.

Tisíckrát si kladla otázku, co ten muž má, že ji tak hluboce přitahuje. Určitě oči, ty dva úlomky smaragdu schopné blýskat se i ve tmě. Ten neposlušný pramen vlasů v čele a jeho prudký pohyb, kterým ho odhrnoval. Jeho hubené a nervózní ruce, které by tak ráda za těchto deštivých nocí cítila na svém těle.

Začala si česat vlasy. Chtěla toho muže. Rozhodla se k tomu vynaložit veškerou sílu, chtěla ho tak jako ještě nikdy nikoho. V jejím životě byla stále směřována, manipulována, řízena ostatními. Rodiči, učiteli, manželem. Teď poprvé měla vlastní byt, který si sama vybrala, a život, jenž byl plný věcí, po kterých vždy toužila. Bylo tedy přirozené, že k sobě hledala muže, kterého chtěla.

Když se dívala do zrcadla, přemýšlela, jaká asi je její neznámá sokyně. Ta žena, kterou Ricciardi miloval, jak prohlásil. Ne že by to něco změnilo na jejím rozhodnutí, ale zajímalo ji, jestli byla tmavá či blond, vysoká či malá.

Bála se, že byla hezčí než ona.

Kapitola šestá

Enrika se dívala trochu nešťastně na chlapce, který usnul s perem v ruce, hlavou sklopenou nad papírem a z koutku úst mu vytékala slina. Chrápal. Bylo to již potřetí, co toho rána usnul.

Mezi všemi privátními lekcemi byla ta s Máriem nejtěžší. Kvůli zvyku náhle usnout ho vyhodili ze všech škol a otec, bohatý obchodník s uzeninami, se svěřil se svým zoufalstvím Enričině matce, která byla jeho klientkou. Ta mu hned doporučila svou dceru, diplomovanou učitelku, jejíž trpělivost a tvrdohlavost byly jako stvořené k vyřešení tohoto problému.

Tak Enrika trávila často velkou část dopoledne pokusy probudit Mária, mimo jiné šikovného chlapce, který neustále usínal nad úkoly. Počítala s tím, že ho musí připravit k závěrečným zkouškám na základní škole – s nadějí, že by je mohl složit, pokud ovšem nezačne během písemky chrápat.

Dnes ale Enrika alespoň na pár minut nechala svého žáčka spát. Měla nějakou práci.

Potichu vytáhla z kapsy své sukně list papíru a posunula si brýle na nose. Enrika nebyla krásná, ale měla přirozený půvab a ženskost, kterou vyjadřovala svými pohyby a přitažlivými úsměvy, ačkoli možná byla příliš vysoká a své dlouhé nohy schovávala do staromódně střižených sukní. Její uzavřená, milá, ale tvrdohlavá povaha jí dovoľovala vyhýbat se debatám především s matkou, která se jí snažila vnutit vlastní přesvědčení a za podpory otce, váženého obchodníka s klobouky na ulici Toledo, Enrika dělala věci podle sebe.

Otec měl velice rád svou prvorozenou dceru, která se mu v uzavřeném chování a málomluvnosti tak podobala a která ve svých čtyřiařdvaceti letech neměla nikdy žádnou známost.

A přece příležitosti nechyběly. Poslední byl syn bohatého majitele obchodu poblíž jeho kloboučnictví. Enrika ho odmítla k rozzuření své matky, která se obávala, že zůstane do smrti starou pannou. „Miluji jiného,“ řekla tuto hroznou zprávu tak jednoduše při nedělním obědě, než začali jíst ragú.

Giulio Colombo, otec Enriky, měl hodně práce, aby uklidnil v následujících dnech svou manželku. Nepodařilo se jim zjistit nic o milujícím přízraku dcery. Jen to, že se nejedná o ženatého muže. Alespoň to, řekla matka, přičemž se nervózně ovívala vějířem. Žádná další informace. „Co chceš dělat?“ zeptal se dcery a věděl, že půjde podle svého plánu, ať je jakýkoli. „Počkám,“ odpověděla mu s obvyklou klidnou rozhodností.

Když se takto chovala, bylo lépe nechat ji být.

Život doma se dostal do obvyklých kolejí. Enrika začala znovu vyučovat, vařit oblíbená otcova jídla a po večeri vyšívát v kuchyni u okna a při tom poslouchat na dálku rádio z obýváku. A pokukovat po okně naproti v ulici, za kterým se rýsovala štíhlá silueta a dívala se na ni, jak vyšívá.

Před několika měsíci se dozvěděla, kdo ta postava je. Byla předvolána na policejní ředitelství kvůli jedné vraždě, do které nebyla ani v nejmenším zapletená, a tam se ocitla před mužem jejích snů, neznámým pozorovatelem v okně. Byl to komisař Luigi Alfredo Ricciardi. Po pravdě řečeno setkání neproběhlo nejlépe. Podráždilo ji, že se na něj nemohla připravit. Byla neupravená a zmatená více než obvykle, nenalíčená a reagovala agresivně, což se k ní vůbec nehodilo. Následující dny se trápila bolestným přesvědčením, že už ho nikdy více neuvidí.

Potom se věci v následujících týdnech daly víceméně do pořádku. Znovu se na sebe z dálky dívali, a dokonce si vyměňovali nejistý pozdrav, kývnutí hlavou a naznačený úsměv. Enrika byla trpělivá. Uměla čekat. A její čekání bylo odměněno před několika dny dopisem, který teď držela v ruce, zatímco malý Mário pochrupeval.

Usmála se, když si vybavila otce. Při svém návratu z práce probíral poštu, kterou mu dával vrátný. Zastavil se nad tou obálkou, svraštil čelo a krátce ji naznačil, aby šla do druhého pokoje, kam nedohlédl zvědavý manželčin pohled. Potom ji předal obálku jen se slovy: „Není tam známka.“

Chtěl tím říct, že dopis někdo přinesl nebo ho hodil do domovní schránky. A nechal ji samotnou, aniž by se jí v tu chvíli ani potom na něco zeptal. Měli mezi sebou takový vztah, diskrétnost především.

Cítila, jak jí buší srdce. Ve svém pokoji se pak skoro půl hodiny dívala na dopis a představovala si všechno možné. Ani na chvíli nepochybovala o tom, že je od něj, že se konečně rozhoupal a ozval se. Současně se ale obávala, že zůstane zklamáná, že se jedná jen o formální pozdrav a nic více.

Když teď dopis posté pročítala, pomyslela si, že tak trochu to bylo. Ale přece jen to bylo navázání kontaktu.

Stálo v něm:

Milá slečno,

dovoluji si Vám napsat, abyste si nemyslela, že jsem nevychovaný člověk, který vzal tu troufalost a drzost zdravít Vás z okna. Nicméně naše setkání bylo tak nečekané, že jsem nebyl schopen se Vám slušně představit. Jmenuji se Luigi Alfredo Ricciardi, jsem komisařem na policejním ředitelství a jak víte, bydlím přes ulici právě proti Vaším oknům. Píši tento dopis s jediným úmyslem, abych se dozvěděl, jestli Vám nevadí, že Vás zdravím, když Vás náhodou vidím v okně. Kdyby Vám to vadilo, tak Vás ubezpečuji, že by se to víckrát nestalo. Ale musím Vám se vší upřímností říci, že by mi to bylo velice líto, kdyby to tak bylo.

Budu šťasten, když mi odepíšete. Zatím Vás vřele zdravím.

Luigi Alfredo Ricciardi

Objektivně nic moc, ale pro Enriku znamenalo mnoho to, co v dopise nebylo napsáno. Tedy že neměl žádnou známost, například tu krásnou nastrojenou paní, s kterou ho viděla v Gambrinusu. Jinak by jí přece nepsal. A že mu nebyla lhostejná. A že byl vychovaný, zdrženlivý a plachý, jak si ho představovala.

A teď? zeptala se s obavou. Teď je řada na ní. Neměla by odpovédět příliš s velkou důvěrností, ale ani ne příliš chladně, aby si nemyslel, že z její strany nevychází žádný zájem, jak se obávala, že její chování při jejich jediném setkání mohlo působit. Musela to promyslet, a rychle. Kdyby otálela dlouho s odpovědí, mohlo by to vypadat, že ji to otravuje.

A jak mu odpověď doručí? Určitě nemohla jít s dopisem v ruce k domovním schránkám v jeho domě, aby ji někdo viděl, protože ji znali všichni v okolí. A odeslat ho poštou by znamenalo velkou ztrátu času. Pomyslela si, že znala od vidění tu starou paní, která s ním bydlela. Byla to silná a bodrá žena a chodila do stejného obchodu s kořením jako Enrika. Měla by najít sílu a zastavit se s ní, představit se a promluvit s ní. Musela najít odvalu.

Složila list papíru do kapsy a povzdechla si. Dívala se na Mária, který se ztrácel ve svých snech. Zakašlala. Chlapec se vzbudil a tupě na ni zíral, přičemž měl potíže ji poznat. Enrika se na něj usmála a řekla: „Tak kde jsme přestali?“

A něžně pohlédla do protějšího okna.

Kapitola sedmá

Ricciardi stál u okna své kanceláře a osušoval se kapesníkem. Pozoroval déšť a vítr, jak na náměstí řádily a smetaly z ulic vše, co ještě stálo. Duby mávaly holými větvemi do nebe a lidé se snažili schovat ve vchodech domů a zachránit své deštníky, které v tom běsnění byly nedostačující.

Okno mu jako obvykle připomnělo Enriku, jak vyšívala. Obraz klidu a pohody, ke kterému se utíkal schovat, když se cítil neklidný a plný úzkosti. Enrika. A dopis, který jí napsal.

I přestože věděl, že se v dopise nevyjádřil neuváženě, byl velice neklidný. Pro typ člověka jako byl on, který nevyjadřoval pocity a nenavazoval vztahy, vzít papír a pero a navázat přímý kontakt, a navíc s osobou, která mu nebyla nikdy představena, šlo o opravdový výkon. Pohlédl na židli před psacím stolem, kam si Enrika sedla při té nešťastné příležitosti, při níž se poprvé setkali. Jak hloupě se zachoval. Musela si o něm myslet, že je to hlupák, blbec.

A co když ten můj dopis, uvažoval, jí bude připadat jako nepřípustné vměšování se do jejího života? Ztratil bych tím i možnost se na ni dívat z okna. Pozorovat její jednoduché, klidné a pomalé pohyby. Tak prostě normální. Normálnost – ten zvláštní stav, který mu byl neznámý. Vzpomínal si na měsíce, kdy ji pozoroval potají. Shledával v jejím vyšívání, v jejím klidném způsobu pohybování se v jejím prostředí podívanou, pro kterou stálo za to vrátit se každý večer domů. Začal litovat, že jí napsal. Ale už to nemohl vzít zpět. Musel jenom čekat.

Po náměstí zpustošeném deštěm viděl projíždět automobily. V dálce rozeznával ženu, která držela za ruku holčičku. Stály uprostřed silnice neadekvátně oblečené do letních šatů. Ricciardi si vzpomínal na nehodu, která se přihodila před mě-

sícem a půl při posledním záchvěvu léta. Holčičce něco spadlo, možná hračka, a zastavila matku právě v okamžiku, kdy Fiat 525 vyjel zpoza rohu a mířil na náměstí. Řidič se díval na druhou stranu a ženu s holčičkou porazil. Zastavil se, až když i zadní kola přejela přes těla. Z té vzdálenosti Ricciardi viděl ženiny přeražené nohy ve výši stehen a rozdrčenou hlavu dítěte. Žena říkala: „*Rychle, čeká na nás.*“ Kdoví kdo na ně čekal a bude na ně čekat věčně. Holčička říkala: „*Káča, ztratila jsem káču.*“ Nějaká dřevěná káča. Příčina smrti – malá zatracená dřevěná káča.

Ačkoli byly zakrvácené a roztrhané od kol, byly v tom dešti jediné suché. *Malé výsady smrti*, pomyslel si ironicky Ricciardi. Ale výsadu poslouchat jejich slova i na větší vzdálenost a vidět mrtvá těla pomalu den po dni se rozplývat, měl jenom on. To jsem já, Enriko. Muž odsouzený brodit se bolestí, která ho ohlušuje, zamořuje a dusí. Co ti může někdo takový dát? Jaký život, jakou lásku? Jaký jsem byl ale sobec, že jsem ti napsal dokonce ten zbytečný dopis.

Holčička s káčou mu připomněla mrtvé dítě, ke kterému byl přivolán na začátku týdne. Skutečnost, že neviděl nikde jeho přízrak, potvrzovala Modova slova o přirozené smrti. Ale do jaké míry může být smrt tak malého chlapce přirozenou, pomyslel si. Nemělo by mít právo poznat emoce, radosti a smutky života?

V mysli uviděl pohupující se hlavičku, po které stékal déšť, zatímco zřízení chlapce odnášeli jako nějakou mršinu toulavého zvířete. Jak se jmenoval? Jaké hry se mu líbily, jaké měl kamarády? Byla někde matka, sourozenci, kteří teď plakali a byli zoufalí z jeho nepřítomnosti, nebo byl osamělý a opuštěný v životě i ve smrti?

Ricciardimu se znovu vybavilo v mysli další dítě, jež si před pětadvaceti lety hrálo samo s dřevěným mečem ve vinici. Pociťil, jak si ve svých představách maloval vymyšlený svět, v kte-

rém ve svém snu žil. A uvědomil si, že samota je nemoc, jež nešetří ani bohaté, a že z dětství se přenese do dospělosti a potom až do stáří.

Jeho úvahy byly přerušeny diskrétním zaklepáním na dveře, po čemž následoval vstup sto dvaceti kilového mokrého praporčíka.

„Stále nic, komisaři. Ještě nepřišlo žádné hlášení o ztraceném dítěti. Vypadá to, že si nikdo nevšiml, že už tu není. Nebo alespoň nikomu nepřišlo na mysl ohlásit to policii.“

„Nic, tahle špína nejde dolů, kdo teď bude poslouchat Lucii? To je ale pech, muselo se to stát zrovna na konci služby. Mohl jsem mít alespoň čas to trochu usušit, ale teď musím jít domů v tomhle stavu. Copak je, komisaři? Přemýšlel jste nad něčím? Vyušil jsem vás?“

„Proč, copak se někdy stane, že člověk nepřemýšlí? Ne, jenom jsem přemýšlel o tom dítěti. Jestli někoho mělo, nebo bylo samo.“

„Podle oblečení bych řekl, že bylo samo. Neexistuje máma, která by poslala syna ven v takovém dešti v dřevácích, to vám říkám já. I ta nejchudší matka by mu chodidla ovázala alespoň hadrem. Moje matka, když jsem byl malý, trávila v zimě každé ráno půl hodiny tím, že mně a mým sourozencům ovažovala chodidla. Připevnila nám takové onuce, že byly lepší než kozačky, to vám říkám. A přivázala nám je tak těsně, že z toho chodidla dřevněla a brněla celý den, ještě teď si to pamatuju. Ale mohl jste si být jistý, že se nerozmotaly.“

„Ale náš malý kamarád onuce neměl. A na chodidlech měl spoustu omrzlin, všiml sis? Jsem opravdu zvědavý, na co zemřel. Co řekl doktor Modo, kdy nám dá vědět?“

Maione nebyl přesvědčený, že bylo správné dělat pitvu a ani to neskrýval:

„Řekl, že nám zavolá, možná i zítra. Ale komisaři, musím vám říct, že mně se nelíbí dělat pitvu tomu chlapci. Nelíbí se

mi myšlenka, že musí pod zem celý rozpáraný poté, co se doktor prohrabal v jeho břicho, aby našel něco, co tam není. Já vím, že to myslíte dobře, ale vždyť to víte, že v tomhle městě děti umírají na ulici. Bohužel to není nic nového.“

Ricciardi se obrátil zády k oknu.

„To vím moc dobře. Ale ty, který máš děti, mi toto nesmíš říkat. Dítě je mrtvé, to je pravda. A ani mně se nelíbí rozpáraná mrtvá těla, věř mi. Jenom nesnesu myšlenku, že ani nevíme, jak zemřelo, to je vše. Tak malé dítě se nemůže odhodit pryč jako staré oblečky. My mu musíme dát jméno, příjmení a doktor příčinu smrti. Takto uložíme pod zem člověka, ne nějakou věc.“

Maione se usmál:

„Rozumím, co chcete říct. Já, který jsem jednoho syna ztratil, vím dobře, jaké to je, když ho člověk nevidí se vrátit. A i když o něm s Lucií nikdy nemluvíme, stále na něj myslíme, když pozorujeme naše ostatní děti, a budeme na Luku myslet stále. Ví to i ona to ví. A teď, když se blíží Dušičky, člověk o tom přemýšlí ještě více. Tenhle déšť, co ne a ne přestat, co se dostane až do kostí a znásobí smutek... A k tomu ještě v práci to teď je peklo!“

„Proč? Co se stalo?“

Maione rozpřáhl ruce.

„No jo, já vždycky zapomenu, že vy tady s nikým mimo mě nemluvíte. A říkám vám, že děláte dobře. Takže, jak víte, 3. listopadu má přijet Mussolini a Garzo je jako šílený. Všude říká, že pokud něco nebude v pořádku, pošle všechny dělat bachaře do vězení v Poggioreale. Stále přemísťuje nábytek ve své kanceláři, nechává dokola mýt schodiště, nechal udělat revizi oběma automobilům, kdyby si náhodou Mussolini chtěl vyjet. Neustále si prohlíží svůj knír v zrcadle a myslí si, že ho nikdo nevidí, ale všichni se mu za zády smějeme. Prostě hrůza!“

Ricciardi zakroutil hlavou.

„Jak může být někdo tak stupidní? Přijede Mussolini, no a co? Mimo to, že sem vůbec nepůjde, ale jinak co se změní? Nebude se snad umírat, nebudou se dít stejné hrozné věci na ulicích?“

Maione bouchl pěstí do stolu.

„A to je právě to, komisaři. Ne, nebudou se dít. Ve smyslu, že ten blb Garzo rozhlašuje, že ve městě musí jít vše dobře, že nesmí být nepořádek nebo zločiny. Že toto je fašistické město, kde vládne klid a mír. Prostě nemůžou probíhat vyšetřování, alespoň dokud Mussolini neodjede a nevrátí se s pánem bohem do Říma.“

Ricciardi se zamračil:

„Jestli si myslí, že budeme něco skrývat nebo že budeme ztrácet čas nezbytný k odhalení zločinců, jenom abychom dělali, že je jako vše v pořádku, tak se opravdu zbláznil. Můžeš mu to klidně vzkázat po tvém kamarádovi Pontem. My svou práci děláme stále, ať je tu Mussolini, nebo ne.“

Maione se rozesmál:

„Cože, Ponte můj kamarád! Já bych ho nejradši utopil v kanálu, toho donašeče! Ano teď je první Garzovou obětí a to mu patří. Kdybyste ho viděl běhat sem a tam, je ještě směšnější než obvykle... Ale já jsem to už stejně věděl, že to řeknete. A uvažoval jsem, že dělat bachaře v Poggioreale nakonec nebude o moc horší než být tady, ne?“

Kapitola osmá

Z pitevního sálu doktor Modo slyšel, jak déšť tůkal na střechnu a okna. Lamy osvĕtlovaly mramorové stoly. Po velmi náročném dni nastal konečně večer. Nemocniční pokoje byly plné všemožných druhů nemocí. Ptal se sám sebe, jak je možné přežit v takových hygienických podmínkách, v kterých se nachází velká část města.

Déšť tomu také přidal své. Plíce, průdušky a kosti nasávaly vlhkost jako houby a vážně se poškozovaly. Chudí lidé, zvyklí trpět a hrdě skrývat svou bolest, přicházeli do nemocnice pozdě, když situace byla už nenapravitelná a lékařům nezbývalo než zkusit tišit bolesti.

Modo přemýšlel o proudech špinavé vody, které se vylévaly z ucpaných kanálů a přinášely odpadky a mrtvá zvířata na podlahy přízemních bytů, kde si hrály děti. Zavrtěl hlavou a otrásl se. Bylo k podivu, že mnozí byli na živu. Často, když šel z práce a když se mu nezavíraly oči únavou, procházel uličkami a pečoval o ty, co to potřebovali. Stařenky se mu snažily líbat ruce, ale on se odtahoval. Rád by udělal více. Chtěl by disponovat léky, ale z nemocnice se mu dařilo vzít jen málo, potřeboval by jich tuny.

Dnes večer, například, by byl mnohem prospěšnější v ulicích, než aby tady pitval tělo. Pomyslel si, když se díval za spektrálního světla na nahé, promodralé dítě na stole, s hlavou položenou na špalku. Ale neuměl říct Ricciardimu ne a místo toho, aby přinesl úlevu živým, se zabýval mrtvým.

Zamýšlel se nad zvláštní formou přátelství s komisařem. Určitě si nebyli podobní, on byl extrovertní, dráždivý, kdežto komisař tichý a vážný. Ale nějakým zvláštním způsobem mu byl komisař blízký jako nikdo jiný. Možná proto, že byli oba

osamělí. Možná proto, že pozorovali svou dobu stejným způsobem, s rozčarováním a melancholií. Možná proto, že pociťovali stejnou lítost nad tím hemžícím se městem a zoufalým lidem. S odlišnými způsoby boje – doktor jasně vyjádřeným nesouhlasem a komisař tichými činy.

Modo vytáhl z kapsičky vesty hodinky: deset hodin. Pravděpodobně uplynulo asi čtyřiaadvacet hodin od smrti dítěte. Zkontroloval čisté nástroje uložené v kovové skřínce vedle stolu. Vypadaly jako vždy neškodně a všedně: jehla, nit, nůžky, nože různých forem a velikostí, pilka a dva pilníčky, skalpel a kladívko. Vzpomněl si na otce. Byl šikovným truhlářem a pracoval až do svých 70 let, aby mohl syn studovat. *Nakonec nejsme tak odlišní, vidíš tati? Řežu, piluji a osekávám i já.*

Ricciardi, Ricciardi, jdi někam i s tou tvou umíněností. Vzpomínal si, že za první světové války v Carsu, kde byl důstojníkem a pracoval jako lékař u praporu, poznal jednoho důstojníka z Kalábrie, jmenoval se Caruso. Tichý mužík tmavé pleti i vlasů byl v neustálém pohybu. Skamarádili se a trávili dlouhé noci v zákopech za zvuku vzdálených kanónů vyprávěním o ženách v jejich tak vzdálených městech.

Caruso měl schopnost poznat dříve než ostatní, jak se bude boj vyvíjet. Říkal: „Teď uvidíš, že se přemístí sem, udělají tento manévra a pokusí se obejít stanoviště kulometů.“ A přesně, jako kdyby je vedl on, generální štáb a Němci udělali to, co předpověděl. Což mu ale nezabránilo v tom, aby jedné zářijové noci nechtyl kulku do čela. To nepředvídal.

Ricciardi mu Carusa připomínal. Stejně smutné pousmání, stejné nervózní ruce, stejný pohled ztracený v kdoví jaké daleké bolesti. Stejná zvláštní schopnost vysvětlovat skutečnost podle skrytých jevů, které nikdo jiný neviděl. Lidé, kteří jdou životem a nabírají si vše na svá bedra, aniž mají sílu to unést.

Soustředil se na dítě. Dokončil vnější prohlídku. Prohlédl si oblečení: obnošená a špinavá košile z hrubé látky o několik

velikostí větší, než bylo potřeba a krátké, příliš široké kalhoty uvázané v pase provazem, který se skoro přerhl. Žádné spodní prádlo, nic čerstvě natrženého. Alespoň na oblečení nebyly stopy po násilí.

Potom prohlédl centimetr po centimetru pokožku. Jak mu to připadalo již při prvním ohledání, nebylo stop po nově vzniklých zraněních. Četné známky – hematomy a modřiny ano, na krku, břiše, nohou. Život na ulici nebyl pro děti jednoduchý. Ale nic, co by mohlo zapříčinit smrt, žádné čerstvé zranění.

Válka, pomyslel si Modo. Válka a smrt. Ta měla v sobě něco nesmyslně vzrušujícího, to musel přiznat. Uniformy, pušky, projektily a bomby. Samozřejmě hlad, špína, infekce, ale i vědomí, že člověk bojuje za svou vlast, za domov. Směšné názory, teď to věděl. Daleké hranice, lidé, kteří nikdy nepřestali mluvit jinou řečí, ať byla na radnici jakákoli vlajka. Ale když se bojuje, myslí se na vzdálený domov, tradice, osobní věci.

Válka, kterou jsi vedl ty, uvažoval Modo při pohledu na tělo na stole, nezná slávu ani velkolepost. Je to boj o přežití, aby si mohl vidět slunce nebo cítit na sobě kapky deště i zítra. Válka o chléb, suché a teplé místo. Válka, jež nebrání hranice ani neboří mosty, je to válka života.

Vzal skalpel a provedl řez ve tvaru Y, od klíčních kostí po hrudní až do podbříšku okolo pupíku. Pod kůží prakticky nebyla tuková tkáň, což Moda vůbec nepřekvapilo.

Rozhodl se nejdříve pozorně prohlédnout břicho. Byl přesvědčený, že se jednalo o zástavu srdce způsobenou případnou vrozenou vadou a celkovým oslabením. Dítě vážilo jako ptáček. Doufal, že když objeví příčinu smrti, ušetří oběť mozkové mu vyšetření, tedy otevření lebky.

A o válce se mluvilo stále, a to v projevech ministra vlády, v novinách, v barech. Ne otevřeně, to se rozumí. O válce se nikdy nemluvilo otevřeně. *Ale jestli se člověk dívá dobře, uvažoval při práci doktor, válka je, a jaká. To zvanění o velikosti,*

říši, historii, neodvratném osudu. O velení, nadvládě a koloniích. Pokud toto není válka, tak jsem nikdy žádnou neviděl.

A přitom jsem ji viděl, víš, kluku? Viděl jsem válku, A věř mi, že i ta je tvrdá.

Teď přijde strůjce osudu dokonce sem. Přijde sem a všichni jako ty půjdou na náměstí a budou na povel tleskat a vykřikovat. Možná si vezmou sváteční oblečení, jako by to byl nějaký svátek, nějaká speciální příležitost. Možná tam bude i nějaký ten kapesní zloděj, který využije zmatku, aby prohledal kapsy, neříkám že ne, ale nebude jich mnoho. Většina lidí se bude cítit lepší, silnější a méně hladová. Velkolepý osud. Říše. Nebe, země a moře. A nikdo nebude mít ani tentokrát odvalu prohlédnout, že právě tento pán a jemu podobní, s rukama na bocích a blýskajícíma očima nad vystouplou čelistí, jsou zodpovědní za hladovění a umírání ve znamení neexistujících ideálů.

Viděl jsem spoustu mrtvých, kluku. A ještě je vidím. Dnes jsi to ty na tomto stole, s kůží na hrudníku roztaženou dvěma chirurgickými pinzetami, které odkrývají před obličejem několik bílých kůstek, a zítra kdoví. Možná tvá matka, která ani neví, že jsi zemřel, nebo nějaký z tvých neznámých sourozenců.

Pověz, kluku, jsi šťastný, že přijede Mussolini? Jsi nedočkavý i ty políbit mu jeho nablýskané vysoké boty a dostat spokojené pokývnutí té kravské hlavy? Myslíš si i ty, že společně dobjete svět a že ti vrátí předurčení rozhodovat a bohatství, které ti vzali?

Vzal velké nůžky a začal stříhat žebra u hrudní kosti. Byly měkké a poddajné, jako ta jehňátka. Sevřelo se mu srdce.

Ne, brumlal. Tebe už návštěva duceho nezajímá. Tebe už nezajímá nic, můj malý.

Pokračoval v stříhání, aniž by si všiml, že má červené oči plné slz.

Kapitola devátá

Úterý 27. října

Okolo deváté se konečně dozvěděli, kdo bylo to dítě, nebo alespoň kdo to mohl být.

Ricciardi byl ve své kanceláři už skoro dvě hodiny. Očekával, že již při svém příchodu najde na stole zprávu z nemocnice nebo nějakou ženu v slzách, křičící dole u schodiště před vratnicí, ale nikdo tam nebyl. Začal psát protokol o nalezení těla, ale cítil vzrůstající neklid. Nebylo možné, že nikdo dítě nepostrádal.

Úzkostný pocit vzrůstal i proto, že se mu zdálo, že pes, kterého viděl u mrtvého dítěte, ho sledoval. Našel ho, jak se zdviženým uchem seděl v dešti naproti jeho domu. Ricciardi šel směrem k policejnímu ředitelství a pes na druhém chodníku asi deset metrů za ním. Ricciardi se zastavil a pes také. Znovu se rozešel a pes také. Nakonec se rozhodl, že si ho nebude všímat, a už se na něj nepodíval. Když dorazil na policejní ředitelství, pes už tam nebyl. Ale zanechal mu pocit něčeho nevyřešeného.

Pocit skončil po dvou hodinách, když Maione nakoukl do dveří a zeptal se o dovození:

„Komisaři, je tady kněz, který říká, že možná ví, kdo je to dítě z Capodimonte. Prosím, pojdte dál, pane...“

Kněz vešel do místnosti. Byl to obtloustlý, nervózní muž střední postavy v obnošené sutaně vpředu zapnuté a s klobokem v ruce, jenž si otíral čelo od potu a deště.

„Don Antonio Mansi, farář od Santa Marie del Soccorso ve Svaté Tereze.“

Mluvil naříkavým tónem, jako by někoho litoval, možná sám sebe. Ricciardimu byl na první pohled nesympatický.

„Prosím, otče. Já jsem Ricciardi. Posadte se. Maione, zůstaň tady. Řekněte mi, co pro vás můžeme udělat?“

„Jak vám říkal tady maršál...“

Maione ho opravil, záleželo mu na jeho identitě:

„Praporčík, done Antonio. Praporčík Raffael Maione, k službám.“

„Ano, promiňte, praporčíku Maione. Zkrátka mám důvod si myslet, že nešťastně zemřelý chlapec, který byl nalezen v Capodimonte, je jeden z mých.“

„Jeden z vašich?“ zeptal se Ricciardi, „v jakém smyslu?“

Kněz si sedl, položil klobouk na kolena a schoval si kapesník do rukávu. Mluvil klidně s rukama složenýma volně v klíně.

„V mém kostele, mimo jiných činností, se staráme i o sirotky z naší čtvrti. Bydlí v zadní části farnosti, aktuálně je jich tam šest. Jeden z nich, ten nejmenší, se jmenuje Matteo a od včerejšího večera jsme ho neviděli. Protože nikdy tak dlouho nechyběl, rozhodl jsem se přijít vám to ohlásit.“

Ricciardi byl překvapený knězovým klidným tónem. Neslyšel v jeho slovech – navíc ukňouraně pronesených – napětí či strach.

„Otče, vy jste si nevšiml, že dítě chybí? Jak to, že jste se rozhodl přijít až dnes ráno?“

„Víte, komisaři, není to internátní škola, jen střecha nad hlavou pro tyto děti bez rodin a domova. Mohou přicházet a odcházet dle své vůle, učit se řemeslu, žebrat. Já se samozřejmě nemohu starat o to, co dělá všech šest dětí po celých dvacet čtyři hodin denně. Stává se, že zůstanou venku přes celou noc, jsou to děti zvyklé žít na ulici, bohužel. Ale umí se o sebe dobře postarat. Někdy prostě odejdou, najdou si jiné místo a už se nevrátí. Nepřijdou ani poděkovat za to, co jsme pro ně udělali. Ale já to nedělám proto, aby mi děkovaly, ale pro slávu boží.“

Ricciardi a Maione se na sebe podívali. Oběma ta řeč připadala připravená a používaná při různých příležitostech.

„Tak proč jste si jistý, že se jedná o... jak jste řekl, že se váš host jmenuje?“

„Matteo se jmenuje. Matteo Diotallevi, vybereme vždy nějaké příjmení, abychom ho mohli zaregistrovat do matriky. Je nejmenší, je mu asi sedm osm let. Nejsem si jistý, protože k nám přijdou, aniž by věděly, kdy a kde se narodily. Myslel jsem, že by to mohl být on, protože, jak jsem vám už říkal, nikdy tak dlouho nebyl pryč. Když jsem ho neviděl dnes ráno, ptal jsem se ostatních a po okolí a nikdo ho v posledních hodinách neviděl. Myslel jsem tedy, že bude lepší to pro jistotu ohlásit. Potom tady na policejním ředitelství mi praporčík řekl o nalezeném těle v Tondu. Kdybych ho viděl, mohl bych vám to třeba potvrdit.“

Ricciardi pozoroval knězův obličej bez výrazu.

„Promiňte mi, otče, že jsem tak smělý, ale nepřipadáte mi moc znepokojený. Vypadáte odevzdaně. Jak to?“

Následovala chvilka ticha. Jak kněz, tak Maione byli komisařovou přímou a ostrou větou překvapeni. Nakonec si muž povzdechl a odpověděl:

„Není to tak, věřte mi. Já mám velmi rád děti, o které se starám. Samotný fakt, že držím s velkými těžkostmi na nohou tento dům, abych pak za to nic neměl, je toho důkazem. Ale tato doba není jednoduchá a kdo lépe to může vědět než vy. Podmínky, ve kterých žijí chudí, jsou hrozná a odskáčou to ti nejslabší, tedy staří a děti. Přihodí se úrazy, onemocní. Umírá se na silnici, v uličkách, v suterénních bytech. Tady praporčík mi říkal, že nalezený chlapec zřejmě zemřel přirozenou smrtí. Pokud jde o Mattea, a já ještě věřím, že to není on, byl by pravděpodobně ještě živý, kdyby zůstal doma u mě. Ale to jsou věci, které se stávají.“

Ricciardi nebyl ochotný takto odbýt smrt dítěte.

„Ale neměly by se stát, nemyslíte, otče? My bychom jim měli zabránit.“

Kněz se smutně usmál. Během celého rozhovoru nepohnul rukama složenýma v klíně.